

17 vuotta täyttäneiden oppilaiden osallistuminen lasten ja nuorten perusopetukseen

Koulutuslautakunta 26.08.2025 § 9

Tiivistelmä: Koulutuslautakunnalle esitetään, että Paimion kaupungin järjestämään perusopetukseen ei jatkossa otettaisi oppilaita, jotka ovat täyttäneet tai täyttävät ko. kalenterivuonna 17 vuotta. Asiasta päätetään lausunnonantomahdollisuuden jälkeen seuraavassa kokouksessa.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen, puh. 02 474 5311

Perusopetuslain 26 § mukaan perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta.

Oppivelvollisuuslain mukaisesti nuori on oppivelvollinen siihen asti, kunnes hän täyttää 18 vuotta. Oppivelvollisuuslain 4 § mukaan perusopetuksen suorittamisvelvollisuuden jälkeen oppivelvollinen voi (jos peruskoulun oppimäärän suorittaminen on yhä kesken) suorittaa oppivelvollisuuttaan mm. osallistumalla perusopetuslain 26 § 1 momentissa tarkoitettuun (lasten ja nuorten) perusopetukseen tai perusopetuslain 46 § mukaiseen aikuisten perusopetukseen.

Koulutuslautakunnalle esitetään, että Paimion kaupungin järjestämään perusopetuslain 26 § 1 momentissa tarkoitettuun lasten ja nuorten perusopetukseen ei otettaisi jatkossa oppilaita, joiden perusopetuksen suorittaminen on päättynyt perusopetuslain 26 §:ssä tarkoitetulla tavalla, kun oppilas täyttää tai on jo täyttänyt 17 vuotta.

Esitystä perustellaan seuraavilla syillä:

- Kunnat eivät perusopetuksen järjestäjinä saa valtionosuusrahoitusta lasten ja nuorten perusopetuksessa olevista 17-vuotiaista oppilaista. Tällöin ns. jatkoajalla olevien nuorten opetuksen järjestämisen kustannukset jäävät kokonaan kaupungin omalle vastuulle.
- Jos kyse on lastensuojelulain perusteella kunnassa asuvasta vieraskuntalaisesta nuoresta, hänen kotikunnallaan ei ole lakisääteistä velvollisuutta maksaa opetuksen järjestämisen kustannuksista niin kuin on säädetty silloin, kun sijoitetut nuoret osallistuvat lakisääteiseen perusopetukseen alle 17-vuotiaina. Tämä perustuu siihen, ettei oppilaan asuinkunnalla ole lakisääteistä velvollisuutta järjestää opetusta ja tarjota 17-vuotiaalle mahdollisuutta jatkaa lasten ja nuorten perusopetuksessa. Toisaalta oppilaan jatkaminen peruskoulun suorittamisvelvollisuuden päättymisen jälkeen yhä samassa koulussa perustuu myös valintaan ja vapaaehtoisuuteen.

- Jos 17-vuotias nuori ohjataan jatkamaan vielä kesken olevan perusopetuksen oppimäärän suorittaminen loppuun aikuisten perusopetuksessa, ko. koulutuksen järjestäjä saa opetuksen järjestämiseen tarkoitetun rahoituksen.
- Koulutuslautakunta on toukokuussa 2025 hyväksynyt puitesopimuksen Vamos Vipunen -valmennuksen ostamisesta oppilaille, jotka ovat täyttäneet tai täyttävät 17 vuotta ja joiden peruskoulun oppimäärän suorittaminen on vielä kesken. Kyseisen valmennuksen kautta nuorille voidaan kohdentaa sekä mahdollisuus aikuisten perusopetuksessa peruskoulun oppimäärän suorittamiseen loppuun että myös sellaisia tukipalveluita, joita täysi-ikäisyyttä lähestyvät nuoret tarvitsevat koulunkäynnin oheen. Vastaavien tukipalveluiden järjestämiseen ei ole mahdollisuuksia Paimiossa.
- Kun oppilaalla, hänen huoltajillaan tai huollosta vastaavilla sekä koulun henkilöstöllä on ennalta tiedossa selkeä linjaus siitä, ettei peruskoulun oppimäärän suorittamisen jatkaminen lasten ja nuorten perusopetuksen yhteydessä ole nuorelle mahdollista enää 17 ikävuoden täytyessä, tämän voi olettaa antavan selkeät tavoitteet, määräajan sekä motivaatiota peruskoulun oppimäärän loppuun suorittamiseksi nuorelle tutussa koulussa.

Opetuksen järjestäjän tulee ratkaisuihissaan huomioida lapsen etu. Tässä asiassa arvioidaan lapsen edun ensisijaisuuden toteutuvan niin, että ratkaisulla tuetaan nuorten perusopetuksen oppimäärän suorittamista ja päättötodistuksen suorittamista jo ennen 17 ikävuoden täyttymistä. Toisaalta jos nuorella on ollut vaikeuksia käydä koulua ja saada opintojaan etenemään 15-16-vuotiaana lasten ja nuorten perusopetuksessa, ei koulunkäynnin jatkaminen ”jatkoajalla” samassa koulussa todennäköisesti muuta tilannetta, vaan nuori tarvitsee muutakin koulunkäynnin tukea. Sitä hänelle voidaan tarjota esim. Vamos Vipunen -valmennuksen kautta.

Päätösehdotuksena on, että koulutuslautakunta päättää, että Paimion kaupungin järjestämään lasten ja nuorten perusopetukseen ei oteta oppilaita, joiden perusopetuksen suorittaminen on päättynyt perusopetuslain 26 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Ennen kuin koulutuslautakunta päättää rajauksesta, annetaan mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä. Asiasta pyydetään erikseen lausunnot Vistan koulun oppilaskunnalta ja vanhempainyhdistykseltä, Paimion nuorisovaltuustolta sekä Paimiossa toimivilta Veikkarin ja Paimionmarkkin lastensuojelulaitoksilta. Lausuntojen ja mielipiteiden antamisen määräaika on 22.9.2025 mennessä.

Esittelijä:

Sivistysjohtaja Lumiainen Jyrki

Päätösehdotus:

Koulutuslautakunta päättää pyytää asiasta esittelytekstissä mainitut lausunnot ja antaa mahdollisuuden lausua asiasta mielipiteensä

viimeistään 22.9.2025 mennessä. Asian käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Koulutuslautakunta 02.10.2025
617/12.00.00/2025

Tiivistelmä: Koulutuslautakunta jatkaa asian käsittelyä lausuntokierroksen jälkeen.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen, p. 02 474 5311

Lausuntokierroksella annettiin määräaikaan mennessä kolme lausuntoa. Niiden antajina olivat

- Vistan koulun vanhempainyhdistys Vistan vanhemmat ry
- Paimion nuorisovaltuusto
- Veikkarin erityislastenkoti (yksikönjohtaja ja Familiar Oy:n palvelujohtaja)

Lausunnot ovat kokonaisuudessaan oheismateriaalina. Tiivistetysti:

- Vanhempainyhdistys puoltaa päätösehdotusta.
- Nuorisovaltuusto sekä näkee asiassa hyviä puolia että esittää tarpeen kuulla ko. tilanteessa olevia nuoria.
- Veikkarin erityislastenkodin lausunnossa asiaan suhtaudutaan kielteisesti ja perustellaan asiaa mm. lapsen edun ensisijaisuudella päätöksenteossa. Lausunnossa ehdotetaan päätökseen lisättäväksi kirjaus yksilöllisestä harkinnasta.

Kuntalain 1 § 2 momentin mukaan kunnan tehtävä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

Toisaalta perusopetuslain 4 § säättää kunnan tehtäväksi perusopetusta sen alueella asuville oppilaille, riippumatta siitä ovatko nämä oppilaat kunnan asukkaita vai vieraskuntalaisia.

Kunnan velvollisuus järjestää perusopetusta päättyy kuitenkin oppilaan päättäessä perusopetuksen suorittamisen siten kuin 26 §:n 1 momentissa säädetään. Ko. kohdassa todetaan, että perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta.

Perusopetuksen järjestämistä koskevan lakisääteisen rahoitusjärjestelmän rakenne määrittelee kunnille niiden asukkaitaan koskevan perusopetuksen järjestämisen rahoitusvastuun vain em. lakisääteisen perusopetuksen ajaksi, mutta ei tätä pidemmälle aikavälille.

Erityislastenkodin näkökulma on ymmärrettävä ja perusteltu heidän toimintansa näkökulmasta, mutta opetuksen järjestämiseen liittyvää taloudellista vastuuta lastenkodilla ei ole. Tilanteessa jossa kunnat ovat taloudellisten haasteiden äärellä, asiassa on huomioitava se, että kunnalle täysin vapaaehtoisen palvelun järjestäminen täysin omakustanteisesti vieraskuntalaisille nuorille ei voi olla kuntaa velvoittava asia vain sillä perusteella, että lapsen etu tulisi asettaa päätöksenteossa etusijalle.

Sekä nuorisovaltuuston että erityislastenkodin lausuntojen perusteella päätösehdotusta esitetään kuitenkin täydennettäväksi lasten edun turvaamiseksi niin, että tapauskohtainen harkinta mahdollistetaan niille lastensuojelun perusteella sijoitetuille nuorille, joiden osalta lapsen huollosta vastaava katsoo lapsen edun mukaiseksi jatkaa edelleen lasten ja nuorten perusopetuksessa, vaikka peruskoulun päättötodistusta ei ole saavutettu eikä saavuteta 17 ikävuoden päättymiseen mennessä. Tällaisissa tapauksissa oppilaan koulunkäynnin tulee olla edennyt ja pitää olla ilmeistä, että nuori pystyy suorittamaan peruskoulunsa loppuun seuraavan lukuvuoden aikana.

Jotta opetuksen järjestämisestä muiden kuntien asukkaille aiheutuvat kustannukset eivät jää Paimion kaupungin maksettavaksi, oman kotikunnan pitää antaa määräaikaan mennessä kirjallinen maksusitoumus siitä, että Paimion kaupunki voi laskuttaa 17 vuotta täyttäneen vieraskuntalaisen oppilaan perusopetuksen järjestämisen kustannukset täysimääräisesti oppilaan omalta kotikunnalta. Näin toimien on mahdollista huomioida tapauskohtainen harkinta ja opetuksen järjestämisen kustannukset menevät sen kunnan maksettavaksi, jonka kunnan asukkaasta on kyse.

Alkuperäistä päätösehdotusta täydennetään niin, että siihen lisätään mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan niissä tilanteissa, joissa kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

1) 17 vuotta täyttänyt/täyttävä nuori on vieraskuntalaisena sijoitettu asumaan Paimioon lastensuojelulain perusteella.

2) Sen kalenterivuoden, jona nuori täyttää 17 vuotta, maaliskuun loppuun mennessä on oltava ilmeistä, että nuori ei tule saamaan peruskoulun oppimäärää suoritettua valmiiksi kyseisen lukuvuoden koulutyön päättymiseen mennessä. Ko. asiasta kirjallisen perustellun arvion antaa oppilaan koulun rehtori tutustuttuaan oppilaan koulunkäynnin tilanteeseen. Oppilaan koulunkäynnin tulee olla edistynyt niin, että hän tulee suorittamaan peruskoulun päättötodistuksen seuraavan lukuvuoden aikana.

3) Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä ilmoittaa kirjallisesti 31.3. mennessä Paimion kaupungille, että ko. lapsen edun mukainen ja toivottu järjestely on koulunkäynnin jatkamisen lasten ja nuorten perusopetuksessa vielä 17 vuotta täytettyään seuraavana lukuvuonna. Tällaisissa tapauksissa perusopetus järjestetään

lastensuojelulaitoksen yhteydessä toimivassa Vistan koulun opetusryhmässä.

4) Lapsen kotikunta antaa maaliskuun loppuun mennessä Paimion kaupungille kirjallisen maksusitoumuksen siitä, että 17 vuotta täyttäneen nuoren perusopetuksen järjestämisestä lasten ja nuorten perusopetuksen yhteydessä aiheutuvat kaikki kustannukset voidaan laskuttaa täysimääräisesti lapsen kotikunnalta.

Esittelijä: Sivistysjohtaja Lumiainen Jyrki

Päätösehdotus:

Koulutuslautakunta päättää, että Paimion kaupungin järjestämään lasten ja nuorten perusopetukseen ei lähtökohtaisesti oteta oppilaita, joiden perusopetuksen suorittaminen on päättynyt perusopetuslain 26 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Tapauskohtaisesti asiaa voidaan kuitenkin harkita niissä tilanteissa, joissa nuori on vieraskuntalaisena sijoitettu asumaan Paimioon ja asian esittelytekstissä edellä todetut ehdot täyttyvät. Tapauskohtaisen harkinnan ko. asiassa tekee ja mahdollisen luvan lasten ja nuorten perusopetuksessa jatkamiseen antaa sivistysjohtaja.

Päätös: